

ПРЕКИ ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА БЪЛГАРСКИЯ ПРОИЗХОД НА КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Светослав Диамандиев

ВЪВЕДЕНИЕ

Цел на настоящото изследване е да представя нови и да доразвия, използвани вече в книгата ми „Непознатите Кирил и Методий”(1) доказателства за българския произход на Братята, с които да направя необорима **хипотезата ми, че Константин Философ, наречен Кирил и брат му Методий са етнически българи.**

След като се запознах с факсимилетата на двете жития прецених, че те ми дават достатъчно основания за това.

За да омаловажи преките податки за български произход на светите Братя, славистиката е нарекла първите български литературни творби легенди или жития с митичен характер, т.е. те не са, особено, за вярване. Категорично не приемам подобна теза, защото познавам съдържанието на двете пространни жития. По-долу ще подкрепя мнението си с аргументи, но на първо време ще цитирам К. Мирчев, чиято позиция е достатъчно авторитетна, за да не се нуждае от доказателства: „Редица от основните данни, изложени в житията, намериха потвърждение в други исторически документи. По този начин можа да се установи, че житията на солунските братя съдържат минимален легендарен материал, характерен за съчинение от подобен род през средновековието” (2,с.9).

Извън неоспоримите съзнателни или не манипулации върху двата животописа, истината за реалните събития може да бъде намерена, чрез един задълбочен анализ и съпоставка на съобщеното в тях с известни и достоверни исторически информации. Основание да изкажа подобно мнение ми дава авторството на ЖК, което е дело на един или повече от съратниците на светите Братя, за които животът на Философа и заслугите му за българската държавност и църковно изграждане са били отворена книга. Доказателството е дадено в текста на житието, където е казано, че беседите на Философа Константин със сарацините и евреите „...преведе нашият учител архиепископ Методий...”(3,с.133). Т.е. автори на ЖК са ученици на Методий, а това са най-малко Климент и Наум, които са сред първите съратници на двамата Братя.

Независимо от категоричното ми несъгласие да бъдат наречени обсъжданите произведения жития или легенди, съм принуден да използвам тези определения.

1.0. Податки в житията на Кирил и на Методий, в Успение Кирилово и в Проложно житие на Методий за техен славянски произход

По-долу ще цитирам, анализирам и коментирам текстовете от славистки автори, както и от посочените в заглавието писмени паметници, които приемам за изходни свидетелства за славянски произход на Братята.

Голяма част от българските научни работници във филологическата сфера разглеждат в многотомни трудове произхода на Философа Константин, наречен Кирил и на брат му Методий, като единодушно „доказват“, че той е славянски. Някои допускат възможността да са те гърци, но, странно, български вариант на възможното решение не се разглежда от славистиката и най-вече във флагмана на нейното книгоиздаване - Кирило-методиевската енциклопедия (КМЕ). В това може да се убеди всеки четящ, като разгърне четирите тома на енциклопедията, които са излизали от печат през 1985, 1995, 2003 и 2003 г. За сега си поставям за цел да докажа, че племенна връзка на Братята със славяните няма.

Невъзможността да са те от славянско коляно се обосновава на първо място от липсата на податки за **техен славянски произход**, което е в разрез с многобройните, макар и непълни биографични данни, като рождено място, имена на родители, възраст, дата на представяне пред Бога и много други. По този повод Петър Динеков дава деликатно информация за липса на каквото и да било сведение за славянски произход на Братята: „Не са особено плодотворни усилията да се намерят преки указания за слав. произход на братята“ (4, с.394).

Проф. Тъпкова-Заимова изтъква като особено важно обстоятелство факта, че в Житията не се споменава славянски произход на Кирил и Методий: „Дворник обръща внимание и на факта, че авторите на пространните жития на Кирил и на Методий никъде не споменават, че двамата имат славянска кръв, което би предизвикало симпатиите на славяните, за които са били предназначени житията (8, с.74).

Оценявам като много значимо, че в ЖК етнонимът „славяни“ се използва единствен път и то безлично - в думи на триезичниците, по време на диспута във Венеция: „Каж ми, човече, как ти измисляш сега книги за славяните и ги учиш?“ (3, с.137). С кирилица думата славяни е изписана в съответния препис на ЖК като **СЛОВЕНЕ** (3, с.106). Очевидно това е много късна подмяна на **СКЛАВЫ**.

В ЖМ етнонимът „славяни“ е използван 2 пъти. Веднъж в текста, съобщаващ за назначаването на Методий за „първ архиепископ на славяните“ в Моравия (5, с.71). Вторият случай е свързан с молбата на Ростислав (Растица) до василевса на Източната Римска империя да изпрати на племето му човек, който да го направлява във всяка правда, тъй като „ние славяните сме прости хора“ - бил писал той (5, с.72).

С това изчерпвам използвания като съществително етноним славяни, но не и за Братята.

П. Динеков се позовава на славянски учени: „Хипотезата за слав. произход на К.-К.Ф. и Методий, защитавана главно от слав. учени... се изгражда преди всичко върху съвършеното знание на слав. (старобългар.) език, което личи както в създаването на азбуката, така и при преводите направени от гръцки“ (4, с.393,394).

Това е едно пряко доказателство, че славистиката заблуждава българската общественост с измисленото наименование на езика на Кирил и Методий (езика на преводите), като го нарича старобългарски, а фактически го приема единствено за славянски и по-точно – славянски народен говор.

Намирам повод да напомня на научните работници-традиционалисти няколко важни познания: 1. Панславизмът и българската славистика от своя страна, са приели,

че общославянски език не е съществувал през IX в.; 2. Понятието славянски език е безсмислено, защото то не се основава на определен етноним; нормално е да се определи езикът на хърватите като хърватски славянски език или хърватски език от групата славянски езици; 3. След като е безпочвено понятието славянски език, следователно не съществува и славянска писменост, като съвкупност от език и азбука; 4. По същата логика, като се знае, че азбуката, предназначена и обслужваща фонетиката на определен език следва да носи етнонима на този език, значи не съществува основание да наричаме която и да е азбука славянска; в този ред на мисли азбуката на хърватите по това време е била хърватска азбука и никаква друга.

Изводът от всичко това е, че нито КМле може да бъде наричан славянски език, нито Глаголицата е славянска азбука - дори и КМле да е идентичен с народния племенен славянски диалект от солунско.

От казаното до тук трябва да направим извод, че ползвания от славистиката израз „славянски език” е абстрактно понятие и следва да се разбира като „говор на определено славянско племе” от солунския регион в средата на IX в., чийто етноним не е установен или оповестен. Този факт е доста притеснителен, след като се постулира от славистиката, че споменатият говор бил дал фонетичната база за формиране на звуковия състав на глаголическите букви, а в процеса на преводите на гръцката богослужебна книжнина се превърнал в така наречения от кирилометодиевистите „старобългарски” писмен език, за да се избегне ползването „Кирило-Методиев литературен език”.

Съществуват сведения, че по времето, когато Братята са творили своя език, на Балканите са битували славянски племена, известни в солунския регион като сагудати, драговити, ринхини, струменци и берзити, а в по-далечни територии - моравяни, тимочани, абордрити, смоляни, браничевци, езерити, милинги, ваюнити и т.н. Адептите на панславистката хипотеза за славянски произход на Кирил и Методий не са уточнили кои от тези солунски славянски племена са били в състава на Българската империя, за да се каже, че говорът на избраното от тях племе бил български диалект.

Да се обосновава произхода на светителите със „свършени славянски” преводи, поради „свършено” познаване на езика им е направо смешно. Не е научно доказано, че това са творби, написани на (какъв?) славянски език. Нещо повече, правят се опити да се аргументира извършването на преводите на основата на народен говор на солунско (кое?) славянско племе.

Има ли славянски учен, който да твърди директно, че преводите на гръцките текстове са направени на такъв говор?

С недомлъвки се намесват фантастични внушения, че в процеса на преводите се пръкнал някакъв писмен език. И се казва, че това е „старобългарски” език, равен или идентичен на „славянски”. Ето нова гатанка. Опитът за разгадаването ѝ води до необяснимата за славистите намеса на Кирил и Методий и Учениците при създаването на езика на първите християнски български текстове.

Няма посочени факти, които да изграждат твърдението, че преводите са наистина свършени. Впрочем, вече обясних защо прилагателното „славянски” е безпочвено. Освен това, славистиката говори за „свършено” изпълнение на преводите. Да приемем, че наистина Братята са създали великолепна книжнина, но какво изненадващо има в това да са го направили, след като са използвали езика, който според традиционалистите са създали самите те, култивирайки славянския говор ad hoc?

Само че, нали когато се бил формирал КМле в процеса на преводите азбуката уж била вече готова? Как така за създаването на „свършената” азбука е повлияло „свършеното знание” на несъществуващ език? Ако славистите имат предвид, че този

език е съществувалия говор на солунски славяни, значи това не се отнася към езика на преводите, защото вече стана ясно, че същият е формиран именно при тяхното извършване. Ако пък се има предвид, че става дума за езика на Братята, значи наистина азбуката е била създадена за фонетиката на неизвестен език.

Така че Глаголицата е азбука на славянски народен говор, но не и на езика, на който са направени преводите.

Възможно ли е всичко това?

И още – не би могло, казва В. Тъпкова-Заимова, да е знаел така съвършено славянския говор Константин от „школко образование”(8,с.78). Няма съмнение, това е резултат само от майчиното обучение. От това произтича, че по време на обследваните събития са съществували няколко нива на славянския говор. Би могло да допуснем вероятната версия, при която определен кръг славяни, осъществявали тесни контакти с гърци, са имали многобройни гръцки лексикални заемки в говора си. Т.е., може би именно това друго ниво на славянския говор предполага Тъпкова-Заимова да е предала майката „славянка” на сина си. А съвършеното владение на казания говор по-късно е било предпоставката да създадат Братята „съвършения” странен език на преводите и чрез него „съвършените” преводи.

Ще продължа с факта, че ако василевсът Михаил III е използвал като основание да изпрати на мисия при славяните от Моравия Константин поради знанието на славянски език, защо в мотивите на василевса Теофил през 841 г. отсъства същото съображение да бъде назначен Методий за княз на славянско княжество?

Славистките анализатори на Житията пропускат да отбележат, че в тях няма описания на възможни лични контакти на Братята със славяни при посещенията им в Херсон, Моравия и Панония, при пътуването им до Венеция. Забелязвам още, че не са посочени общувания във Византия на светителите със славяни, като уж произхождащи от техните племена.

В писмото си до Растица, с което василевсът бил изпратил Константин в Моравия, византийският посланик е възхваляван твърде щедро, но не се споменава да е славянин.

Дали всички тези, може би „пропуски” на авторите на Пространните жития, не са пречка за освидетелстването на славянски произход на Братята? Тълкуванията на славистиката, ако има такива, не са общодостъпни.

П. Диневков: „Някои изследвачи...откриват неточности в превода на грц. текст, което според тях се дължи на обстоятелството, че братята не са били гърци. Те изтъкват, че общественото положение на бащата не е непременно свидетелство за грц. произход...”(4,с.394).

Много изненадващо! От тези няколко реда разбираме, че крупният славист, като че ли отхвърля да са Братята гърци, но за жалост не допуска и за миг възможността за българския им произход. Такава версия не се споменава, камо ли да се обсъжда. Наука!

На фона на горните констатации трябва да напомня, че по време на създаването на КМле етноним „славяни” не е съществувал, а използването на „склави” от гърци и латини, в известния му смисъл роби, слуги, се смята обидно. Говори се за съществуването, междуременно, на „славинии”, но аз съм скептичен. Няма съмнение, че подмяната на склави със славяни е станала бавно след 1601 г., когато е била издадена книгата на Мавро Орбини „Царството на славяните”, в която той за пръв път използва съвременния етноним. По обясними причини и аз го ползвам тук.

Фактът, че авторите на житията наричат Коцел княз, е недостатъчен за негова славянска принадлежност. Според изложени от мене в „Кирил и Методий – творци на езика и азбуката на преводите” аргументи, Коцел е вожд на българско племе, но те са били пренебрегвани от нашите изследователи не случайно. Активността на „славянския

княз” Коцел е в пълно съответствие с основната теза на славистиката, че Братята са отдали силите и уменията си за славянските народи, а славянските вождове, от своя страна, са търсили тяхното духовно и просветителско покровителство. Да се приеме българския произход на Коцел значи да се внесе в сагата за делото на Кирил и Методий едно виждане, което би накърнило внушението за славянския дух на въобразената Моравска мисия и неизбежно ще навреди на властващата славистка доктрина. Затова то е неприемливо.

В ЖК може да се прочете, че панонският „княз” Коцел желаел силно да усвои славянските книги, като дал 50 ученика да се учат на тях. Твърдението ми, че Коцел е кан на българско племе е в съответствие с желанието му да се запознае с езика на Братята, в който важен принос има говорът на неговия български етнос. Има един детайл, който хвърля допълнителна светлина върху проблема. В ЖМ се цитира писмо на папата, в което той пише на Коцел „Не само на тебе, но и на всички онези славянски области, аз го изпращам за учител от бога и от свети апостол Петър”(5,с.73). Няма съмнение, че областта, в която Коцел е владетел, не е една от „всички онези славянски области”.

И по тоя повод се питам, дали ако читателят прочете внимателно разкритата в житията активност на Коцел, свързана с назначението на Методий за архиепископ на България и Панония, няма да прозре очевидната загриженост на кана да съдейства на българския владетел, съответно на България с цялата си енергия.

Според ЖМ, за избора на Братята да осъществят мисия в славянска Моравия, императорът на Византия е изтъкнал мотив с израза: „Защото вие сте солунчани, а всички солунчани говорят чисто славянски”(3,с.199), от който се разбира, че ако те знаят славянски език, това се дължи на общуването им с местното население, а не, че той е техен майчин език. За да запише тази фраза, вероятно, авторът на ЖМ е искал да остави известен терен за маневриране в полза на българското им семейство, което не си е позволил да посочи открито.

Въпреки горните свидетелства, Св. Николова си позволява да пренебрегне извора, за да ни поучи в Кирило-методиевската енциклопедия: „Свършеното познаване на езика на бълг. славяни, което се проявява и във всички създадени по-късно книжовни трудове на двамата братя, дава основания да се предполага, че те произхождат от елинизирано слав. семейство или че поне майката е била славянка”(6,с.633).

Преди да коментирам изказаното от авторката мнение, дължа да напомня на читателя, че славистиката се доверява или не на текстовете на житията твърде избирателно. В случая Николова пренебрегва очевидно свидетелството от думите на василевса срещу слависткия постулат, че двамата апостоли са деца на славянка. Няма да хабя енергия, за да опровергавам такъв полет на безпочвена фантазия, но мнението на цитираната е в противоречие с писаното в ЖМ, вярно или не. Впрочем, няма в древните писания **никакви** податки да е майката славянка (но пък чак и високо интелектуална?).

Славистът Г. Сотиров не е съгласен с колежката си: „Още контактите на братята със славяните около Солун способствуват за основното им запознаване с техния език”(7,с.734). Показателно признание, че славянският език не е матерен за Философа Константин и брат му Методий!

Ще допълня, че единствено в Успение Кирилово от писмените извори има текст по темата: „Майка му го откърми и го наставляваше в благочестие и благоверие”(5,с.64). Както се вижда, става дума за наставления в благочестие, а не за обучение на момчето на някакъв славянски говор.

Добре, тогава да си помислим, че ако не майката, може би, бащата е бил славянин. При наличните в ЖК указания за дядото и възможния пращад на светите мъже, за което ще стане дума по-късно, славистиката не си е позволила дори и намек за подобно предположение.

Заслужава да се отбележи, че за традиционалистите, готовността на Философа да отиде на мисия в Моравия, било указание за неговото славянско самосъзнание. Пишейки за себе си В. Тъпкова-Заимова излага искрено представите си за етническия произход на Братята: „...идеята за славянския произход на Кирил и Методий... подчертава факта, че при подготовката на религиозни мисии Византия обикновено избирала лица от местен произход,...Тя също набляга на основното познаване на славянската фонетична система от тях, което не може да се добие от школко образование. На базата на това авторката предполага, че Лъв е бил славянин – християнин от местното солунско население” (8,с.78).

Ако Константин бил приел с радост да участва в Моравската мисия, това не е основание да се мисли, че тая радост се дължи на бъдещата му работа сред славяни, за които както се разбира от разговора му с василевса, той не е знаел нищо. Но Философът е изразил същата готовност да отиде на мисия и сред сарацините, и сред хазарите, **което обезсмисля напълно този довод за славянско самосъзнание**. Няма данни да е бил арабин или хазар, но може би някои си го мислят.

Върх на изненадата ми е предизвикан от разкритото в ЖК признание на Философа, че той не знае дали славяните, от които според славистиката произхожда и на чиято кауза бил отдаден, „имат писменост на своя език”(5,с.57). За високо ерудиран учен, филолог и познавач на езици и култури, този факт говори категорично, че той не е имал информация за славяните въобще и в частност - за нивото на тяхната духовна култура по това време, което свидетелства, че е нямал просветеното съзнание за славянска принадлежност. Авторът на ЖК ни подсказва, че Константин се сблъсква с проблема „славянска писменост” за пръв път. По повод въпроса на Философа дали славяните имат своя писменост византийският император му бил съобщил, че „И дядо, ми и баща ми и мнозина други са търсили такова нещо, но не са намерили;...” и продължил „Ако ти поискаш, това може да ти го даде бог,...”(5,с.57).

В тази мъглява препоръка на владетеля прозира намек да се създаде от Константин писменост за славяните, основана върху техния говор и азбука, за която, според автора на ЖК, не били дадени от василевса конкретни указания. Което е абсурдно и в което прозира алюзията за неверността на фикцията, наречена Моравска мисия, предназначена да прикрие истинското дело на Братята и неговите цели.

Както се знае, новосъздадената от Школата за българска книжовност¹ Глаголица, като графика, няма нищо общо с гръцката азбука, обстоятелство, което не би могло да се очаква и адмирира от ромейския самодържец и е било грубо нарушение на неписания кодекс за служба на империята на гръко-ромейците. Следователно, това високо рисково изпълнение – изобретяването на Глаголицата е било в полза другиму, за което житиеписците не са посмели да пишат, по причини, произтичащи от Договора за дълбокия мир от 863 г. и от Допълнителното към него споразумение от 870 г. между Византия и България.

В обобщение на всички изказани съображения мога да изтъкна категорично, че не съществуват податки да са имали Братята някаква предварителна нагласа да работят за славянско просвещение и за обучението на славяни в християнски ценности. Иначе казано, фактът на създаването на Кирило-Методиевата писменост не е бил акт на преданост от тяхна страна към славянството. Близкото развитие на религиозните

¹ В „Непознатите Кирил и Методий” нарекох творческия екип на Братята Школа за българска книжовност в израз на признанието ми за величието на тяхното дело в полза на българската култура.

събития, свързани с временното приемане на християнската догма като държавна религия в България от папството, доказва, че творчеството на Братята е било посветено на тази стратегия и като така - в разрез с интересите на Константинопол. А организираното им от Българския владетел бягство от Византия² потвърждава, че Философът Константин и брат му Методий са имали координирана с От Бога цесаря Борис дейност, прикрита от авторите на П.л.

От ЖМ научаваме още: „Най-сетне царят, като узна за неговите (на Методий – С.Д.) способности, даде му да управлява славянско княжество – като че ли предвиждаше, бих казал аз, че ще го изпрати за учител и пръв архиепископ на славяните, та да изучи всичките им обичаи и *постепенно* да ги обикне” (3,с.198).

С тази фраза авторът на ЖМ ни подсказва, че Методий се е запознал по една случайност със славянския етнос, което му било в полза когато станал „архиепископ на Морава и на България” (5,с.396), а това е свидетелство, че до назначаването му за княз на славянското племе някъде на северозапад от Солун, не ги е познавал и не е имал славянско самосъзнание.

Преки доводи за неславянски произход на Братята намираме и в Проложното житие на Методий: „... [царят] го постави за княз на славяните. И като прекара там 10 години, изучи славянския език” и пак там „Кирил пък помоли своя брат Методий да върви с него, понеже владееше славянски език” (5,с.79).

Значи Константин Философ не е познавал никакъв славянски говор поне до времето на Хазарската мисия, а Методий е научил говора на управляваното от него племе по време на князуването си.

Пренебрегването от славистиката на текстовете на писмените паметници в смисъла на горните известия, след като тя изгражда своята версия за Моравската мисия, именно, върху сляпо придържане към съдържанието на П.л., говори за двоен стандарт, което ѝ е присъщо – да се пригаждат изворите към измислена теза.

Няма в Пространните жития заслужаващо доверие пряко доказателство за славянско потекло на Философа Константин, наречен Кирил и брат му Методий, но за сметка на това, както се вижда, податки за неславянски произход има в изобилие. Славистката българска наука не ги е забелязала или ако ги е съзряла, не ги е гласно коментирала. Защо ли?

И така, при липсата на всякаква аргументация в Панонските легенди за славянски произход на Братята и при наличието на редица податки за тяхната отдалеченост от славянската идея, може категорично да се постанови, че житията на Философа Константин и брат му Методий не свидетелстват за техен славянски произход!

Бих искал да уведомя читателя, че съм ползвал извадки единствено от Успение Кирилово и от Проложно житие на Методий, защото другите древни български писмени паметници се поставят от славистиката под съмнение, тъй като в тях се свидетелства единствено българският произход на светителите.

В заключение на всичко казано до тук бих искал да споделя мисли за обсъждания проблем и за начина на неговата трактовка. Известно е, че не може да се доказва липсата на събитие, освен да се изтъкват факти, които го правят невъзможно

² Като анализирам подготовката на Братята да изпълнят поръчението на василевса, видно от ЖК и че реално във Византия не са били завършени преводи, мога да заключа, че напускането на страната е било преждевременно. От друга страна, немотивираното нахлуване на армията на Петрона през ноември 863 г. в България и клаузите на сключения Договор за дълбокия 30 годишен мир говорят, че през юни с.г. са били взети от От Бога цесар Борис спешни мерки за спасяването на Братята и Учениците от санкциите на Михаил III, т.е. преждевременното напускане на византийската територия е организирано от българския владетел бягство.

или като се оборват доказателства, които го удостоверяват. По-горе могат да се намерят примери и от двата метода. Показвах, че Братята са били според Пространните жития далече от славянството, славянската култура и славянските стремежи и тежнения. Отхвърлих аргументирано празните твърдения на славистиката, според които Братята създали „съвършени“ преводи, поради това, че са познавали до „съвършенство“ славянските говори, което пък свидетелствувало за славянския им произход.

Не мисля, че може да се изложат по-убедителни и по-изчерпателни сведения и да се направят по-задълбочени анализи в доказателство, че Константин Философ и брат му Методий не са по произход славяни.

2.0. Доказателствата за българския етнически произход на Братята в свидетелствата на ключовия цитат от ЖК

Като начало, ще цитирам думите, с които младият Философ отклонява предложения му от логотета Теокист много успешен брак и очаквания да получи от василевса чест и княжение, скорошно назначение като стратег, и светли перспективи за утвърждаване в двора. Константин е благодарен, но не това са целите му: „Наистина, този дар е голям, но за ония които го търсят; а за мене няма нищо по-велико от науката, чрез която ще придобия мъдрост и ще потърся прародителската чест и богатство”(3,с.122).

Няма съмнение, Философът Константин е бил обзет от стремление да постигне прадядовската си чест, което е пряко указание за връзката му с чужди на Константинопол висши аристократични среди.

В същият смисъл представя Философът Константин своя сан пред кагана на хазарите в глава XI на ЖК:

„Имах дядо, много велик и славен, който стоеше близо до царя. Но когато отхвърли дадената му голяма чест, той бе изгонен и отиде в чужда земя, обедня и там ме роди. Аз потърсих предишната си прадедовска чест³, но не можах да я постигна, защото съм Адамов внук”(3,с.128).

В този цитат са съсредоточени основните преки доказателства за етническия произход на братята Кирил и Методий.

Направеният в извадката превод на титула „цѣрѣ” с „цар” съответства на славистката догма, която пренебрегва работите на наши големи историци като В. Златарски, П. Мутафчиев, Г. Бакалов и някои други, които определят титула на българските владетели като цѣсарѣ. По този начин е бил нанесен ущърб на историческата истина за българската уникалност. В последно време свободното мислене и изява позволиха на някои наши изследователи да издадат свои работи, с които доказват употребата на правдивия титул на българските господари от времето на Първата и Втората българска империя. Тази окуражаваща тенденция беше повод да се консултирам с някои от по-важните съвременни издания.

Така например, „Малък речник на старобългарския език”(МРСбе)(14) и „Старобългарски речник” Т.2 (Стбр)(9) са съставени от думи, извлечени от писмени извори от X и XI век, а в „Грамоти на българските царе”(10) е съставен речник на думите от публикуваните там съхранени 12 бр. цесарски дарения на манастири от XII и

³ Не е била забелязана, види се, странната амбиция на Константин да аспира за прадедовската си чест и богатство, което не съответства на позицията му на последно дете в семейството на друнгария, където Методий е според житията по-големият брат. Това предизвика да направя обстойно изследване на реалната възраст на двамата и в резултат се доказа, че първородният в семейството на Лъв е именно Константин. Публикувах резултатите от това изследване под заглавие „Константин-Кирил е най-големият брат” като електронен текст и го изпратих на всички университетски и регионални библиотеки.

XIII в. За моето изследване са от значение изводите, направени в тези пионерски трудове, които са доказателства, че след 811 г. българските владетели са се титулували с **ц'к'с'ар'ь**, а не с **цар'ь**. Тази констатация се прави въз основа на липсващото понятие цар, както в речниците на старобългарския език, така и в грамотите на българските царе. В Старобългарския речник намерих, че дадените съкратени записи на българския титул **ц'с'р'є**, **ц'с'р'ь**, **ц'с'р**, **ц'р'н**, **ц'с'р'н**, **ц'р'и**, **ц'с'р'ь**, **ц'к'сароу**, **ц'ъсароу**, **ц'р'а**, **ц'р'ь**, **ц'р'єва**, **ц'р'євн**, **ц'р'ь**, **ц'рю**, **ц'р'соу**, **ц'к'сара** и **ц'к'сар'ь** следва да се четат като **ц'к'сар'ь**. Самият развързан титул е преведен с цар, император (9,с.1180). Ще отбележа, че титулът, **ц'к'сар'ь** е преведен, както с титулите „цар” и „император”, така и с титлите „владетел” и „повелител”, които са служебни постове. А това е недопустимо.

Доказателство за съществуващ и ползван от българските владетели титул **цес'ар** дава Йоан Скилица с виковете, които е сложил в устата на бягащите от войските на Василий II Българоубиец самуилови войници. Той е написал единствения запазен в гръцките хроники български титул **τζασάρ** (**ц'к'сар'ь**) в изрази **βεζεϊτε, βεζεϊτε, τζασάρ**, т.е. „**Б'ѣжнтє, в'ѣжнтє, ц'к'сар'ь**” или на съвременен български - бягайте, бягайте, цес'арят (идва)(11,с.244).

Казаното до тук на тема българският титул след 811 г. има място в статията ми „Цар или цес'ар”(12,с.17-30).

Няма съмнение, че славистиката е натрапила през Късното Средновековие в нашата историография „цар” като титул на българските владетели от Симеон и насетне, за да го оприличи на титула на цар Иван Грозни и по този начин да свърже езиково и титуларно, а от тук и като общ произход, руските славяни и българите. Историческата истина посочва **ц'к'сар'ь** Крум като първия български император. Вж. статията ми „Крумовец, императорите на България”(13, с.21-47). Впрочем, не може да се изключи версията, че Великият княз Иван Грозни, в желанието си да бъде носител на титула на българските императори, е бил заблуден от своите граматисти и през 1547 г. е приел „цар” като буквален прочит на съкратеното изписване на **ц'к'сар'ь**.

В уводните бележки изказах удовлетворение от възможността да се запозная с Панонските легенди от най-ранните известни преписи. Особен интерес, съответстващ на темата ми, проявих към записаните там титули на владетели и както можеше да се очаква, във факсимилетата се намериха достатъчно примери на съкратени (привързани) форми на коментирания термин, чието прочитане като **ц'к'сар'ь** е несъмнено.

Така във факсимилето на ЖК се срещат:

ц'ь, **ц'р'ь**, **ц'ра**, **ц'р'єв'ь**, **ц'р'єм'ь**, **ц'р'євоу**, **ц'рю**, **ц'р'коую**, **ц'р'кою**, **ц'р'т'во**, **ц'р'т'в'їє**, **ц'р'н'гра**, **ц'р'н'град** (3,с.63,64,64,69,80,84,95).

Всичко 22 пъти.

Във факсимилето на ЖМ: ц'р'а, **ц'р'ь**, **ц'р'є**, **ц'р'ьм'ь**, **ц'рю**, **ц'р'н'град'ь**, **ц'р'ствню** (3,с.172,173,174,175,176,181).

Всичко 23 пъти.

Изписаните титули са в различни падежи. Някои от тях като **ц'р'а**, **ц'р'ь**, **ц'р'ь**, **ц'р'є**, **ц'р'ьм'ь**, **ц'рю**, **ц'р'ствню** и **ц'р'н'град'ь** **очевидно и безусловно**, могат да бъдат прочетени единствено като цес'ар, цес'аря, цес'аре, цес'арем, цес'арю, на цес'арството и Цес'ариград. Записаните над думите букви „с” са предназначени да се поставят на мястото на единствено липсващата такава (напр. **ц'р'ьм'ь** - цес'арем) или да се впишат допълнително, към наличната друга „с” (напр. **ц'р'ствню** - на цес'арството). Това доказва неопровержимо, че проблемно записвания в текстовете титул е оригиналният български „**ц'к'сар'ь**”, но не „цар'ь”.

Не е трудно да се разбере, че българските владетели не са могли да ползват два титула „цар” и „цесър”. Т.е. титул „цар” не е съществувал.

Авторите на осъвременените записи с кирилица на житията освидетелстват верността на начина, по който съм прочел и изписал съкратено титулите от трудно четимите факсимилета, като са поставили дъгички (титли) над надредното „с”.

От ключовите за българското достойнство текстове, цитирани по-горе, правя следните изводи:

- Дядото е определен от внука си като „много велик и славен” и стоящ близо до владетеля цесър, което ще рече, че е бил виден представител на елита на българския императорски двор, вероятно заслужил в битки за величието на България. Казаното, че е стоял близо до цесаря, е твърде показателно за неговия статут в двореца. Не се нуждае от доказателства, че близки на владетеля са най-напред синовете му, на които той се доверява и в по-малка степен братята му, потенциални претенденти за престола;

- Дядото е бил близък на фигура, удостоена с българския титул цесър като български владетел, записан във факсимилето със съкратената (привързана) форма „цѣра” (3, с. 71, 96).

Би могло да се предположи, като контра теза, че покровителят на дядото на Константин е бил владетел с неизвестен титул, поради което в ЖК владетелското му достойнство е представено с единствено познатия цѣра (цесър). Такова предположение е невъзможно, първо, защото той е повелител на народа на Философа, добре известен на автора на житието и второ, както се освидетелства в същото житие, осведомеността на същия автор за титулите на владетелите от околните земи не се поставя под съмнение. Така например, владетелите на сарацини, хазари, славяни и унгарци са записани в житията, съответно, като халиф, каган, княз и крал. Забелязва се, в ЖК е използван титула цѣра, както за български владетел, така и за василевса Михаил III. Това доказва, че авторът на житието е българин, който използва титула на своя владетел, за да титулува чуждия, както ние и днес наричаме царе фараоните или властниците на маите. Този похват на житиеписеца е и косвено доказателство, че той е българин, който не страда от недостиг на информация относно титулатурата на съседните народи, но с използването на еднакъв титул за владетелите на двете империи изравнява достойнствата на тяхната власт.

От съхранения текст на обсъжданата извадка се вижда, че традиционалистите не са оспорвали титулуването на владетеля с цѣра, превеждат го с възприетия от тях титул на българските владетели цар и така фактически приемат, че той е български господар.

Тази податка е толкова смущаваща със своята категоричност, че никой от всичките лингвисти, обсъждали произхода на Братята, не е посмял да маркира и анализира.

Ще си позволя да добавя тук едно много любопитно съждение на създателите на третия том от събраните съчинения на Св. Климент Български Боню Ст. Ангелов и Хр. Кодов по повод съобщение на автора на ЖМ за прощалните слова на архиепископ Методий към присъстващите в катедралната църква на апостол Андроник. В своето слово немощният пастир на християните изрекъл „благословения за царя, за княза, за духовниците и за целия народ...” (3, с. 203).

Двамата споменати високо компетентни лингвисти са написали: „Никак не е ясно за кой „цар” става дума: дали за византийския император или за немския крал. Тук навсякъде в житието цар е наименуван византийския император, а немският владетел е наречен крал. От друга страна, може ли да се допусне, че Методий си е позволил в този момент да изрече официално благословение за византийския император? Въпросът заслужава по-подробен анализ” (3, с. 211, 212).

Намирам, че този коментар е наситен с подозрението, че титулът „цѣрѣ”, т.е. цесър се е отнасял единствено за българския владетел Борис. Близко е до ума да е изрекъл Методий своето благословение за своя властващ в Плиска покровител и братовчед. Да си спомним, че Българска Моравя е българска територия, а моравските славяни са подвластни на българския цесър. Така благословенията се адресират до владетеля в Плиска Борис, до княза на моравските славяни Светополк, за духовниците и народа. Неизвестни не останаха.

Чувам тържеството на славистите, с което се надсмиват на моята некомпетентност да титулувам въпросното лице с цесър, когато според тяхната историография едва Симеон е първия български владетел, удостоен да бъде „цар”. В трактата си „Крумовци, императорите на България” (13,с.21-47) установих по категоричен начин, че в моливдовулите на императора Борис се чете титла му цесър. Това ще рече, че не синът му Симеон, а великият Крум, от когото не са се съхранили хрисовули или моливдовули, е първият български цесър(император).

Оповестяването на общественото положение на Константин от автора на ЖК пред хазарския каган е било излишно, защото не би могло да се допусне, че византийският пратеник не е носил акредитации от василевса, които да представят достойнството му на кагана. В този смисъл звучи и указанието на византийския император към Философа Константин да отиде при хазарите „...със съответните почести и с царска помощ”(3,с.126). Освен това, има описана открай време практика, съгласно която владетелите, бъдещи домакини на преговори или на други междудържавни разговори, са правили предварително свои проучвания за ранга на очакваните от тях събеседници;

Статутът на дядото не е определен от житиеписеца, но е извисен с податката, че е бил отличен с голяма чест, което в българската държава е било прерогатив само на българския самодържец. И по-късно същият му я отнел.

В държавите като България от Ранното Средновековие, където владетелите притежават абсолютната власт, в основата на тяхното достойнство е стояла висша чест, произтичаща от сана им и от величието на тяхното господство - собственици на живота и имуществото на поданиците си, притежатели на земята върху цялата територия на властта си, единствени правораздаватели, върховни защитници на официалната религия и предстоятели на нейните структури. Единствено самодържите са могли да удостоават доверените си служители с внимание, с дарения и с постове. Несъмнено, те са били твърде ревниви да споделят с някого честта си. Забележете, не се съобщава, че великият и славен дядо е извоювал с предана служба и военни успехи споменатата му чест, защото тя е била „голяма” и му е оказана, като че ли дарена, по неизвестен повод. Владетелите са си позволявали да дадат част от честта си единствено на провъзгласения от тях престолонаследник, за да озарява с отразената си светлина образа на бъдещия господар. В дадената голяма чест на определения престолонаследник се е възплъщавала оценката на самодържеца за качествата му, доверието в духа и волята му да гради държавата, надеждата, че ще направи необходимото за бъдещето на династията. Изхождайки от тези обстоятелства, които характеризират отношенията във владетелските среди, мога да изведа убеждението си, че дядото на Братята е бил престолонаследник на владетеля на България;

Това мое убеждение се основава и на думите поставени от автора на ЖК в устата на Философа, че той е потърсил „прадедовската си чест”. Не може да има спор, че когато е известен дядото, би следвало да се приеме, че прадедовската на Константин чест е честта на бащата на неговия дядо. По неизвестен за сега начин дядото е злоупотребил с „дадената му голяма чест”. Безспорно, той е извършил деяние,

недопустимо за традициите на българските цивилизационни ценности, с което е обидил защитника на държавността;

Огорчен, обиден и възмутен от стореното от своя канартекин (престолонаследник) българският владетел го изгонил от двора и от държавата;

Според ЖК дядото се установил със семейството на сина си, във Византия.

От биографичните разкази за двамата Братя, наричани от славистиката най-вече поради обсъждания цитат легенди, научаваме, че техният баща – имигрантът, е бил благосклонно приет от византийските власти и назначен на относително високата военна длъжност – друнгарий, като пръв помощник на стратега, във вторият по големина град на империята на ромеите – Солун. Този факт говори за оказаното му от властите специално внимание. В ЖК бащата на Константин е наречен **Лъвъ** (3,с.61,89), а името е преведено с **Лъв** (3,с.120). Веднага ще посоча, че както в МРсбе, така и в Старобългарски речник думата лъв е записана с **лъвъ** (14,с.190), съответно (15,с.811). Очевидно, името Лъв е българско, поради наличието на буквата Ъ, както в преписа от 1469 г., така и в превода на Б. Ангелов и Хр. Кодов, т.е. самият друнгарий е българин. Ако бащата е бил по произход славянин или грък, осведоменият житиеписец би написал името му Лев, Льова или Леон. А дали на възможния бъдещ български владетел би било дадено с одобрението на Омуртаг славянско име?

Деца на Константин и Методий получават престижно образование, като дори на Константин е предложено да се учи заедно „с царя“ (3,с.122). След завършване на обучението си, Методий бил назначен за архонт на славянско население някъде на северозапад от Солун, а на бъдещия философ, в проява на особено благосклонно отношение, е било позволено „да влиза свободно в царските палати“ още като ученик в Константинопол. Когато приключва образованието си, е поканен за библиотекар на патриарха. В това си качество младият философ е бил обект на внимание както от логотета, така и от императрицата на Византия, като, както по-горе посочих, му е предлагано да бъде задомен за девойка от висшите аристократични среди, както и обещание да получи „голяма чест и княжение“. Следва решението на византийския самодържец да изпрати Константин на религиозна, а може би и на проучвателна военно-политическа мисия при сарацините, а по-късно да разкрие пред кагана на хазарите величието на православната вяра. На трето място остава абсурдната просветителска мисия при моравските славяни, при която Братята уж им занесли според формулата на панславизма иницираните от василевса „азбука и писменост“. Така изброените прояви на уважение и висока оценка на василевса и патриарха към бащата на Константин и Методий и към самите тях по-късно, могат да свидетелстват единствено, че те са от владетелско коляно.

Световната практика е осветила интереса на всяка власт с експанзионистична перспектива да дава гостоприемство на наследници на съседни владетели като изключителен шанс за бъдещи имперски инициативи.

Направеният от мен извод се покрива и от впечатлението, което са оставили думите на Константин пред кагана, относно достойнството на неговото семейство. Авторът на ЖК пише: „Те му отговориха: ‘Уместно и право говориш, гостенино’. И от тогава почнаха да му оказват почести“ (3,с.128). Макар и да не е посочен сана, на който подхождат тези почести, не може да има съмнение, че оказваната от антуража на кагана почтителност към чужденеца, и то в присъствие на господаря им, съответства в известна степен на ранга на последния.

Няма съмнение, че става дума за целта на Философа Константин да придобие владетелската чест и богатство на прадядо си, тъй като, както се разбира от ЖК, дядо му е бил лишен от престолонаследията и набързо обеднял;

По повод основанията на Философа Константин да се стреми да придобие

честта и богатството на своя праядо, основателно следва да се запитаме дали нареченият в цитата „цар” е именно този прадедо. Въпросът става неизбежен след като хазарите му напомнят, че при западните държави се случва властта на владетелите да не остава в рода, а да се предава от род на род, т.е. би могло титулуваният с „цар” да не е праядо на Философа (3,с.127). Ако, наистина, Константин не е бил от коляното на този владетел, то той не би имал никакви основания да претендира за неговата чест и богатство, защото реално не е негов наследник. От тук следва простия извод: аспирациите на младия човек са основателно насочени към върховната чест на наречения „цар”, защото има съзнанието да е негов правнук и правопреемник.

Константин си е давал сметка, че за него честта на праядо му е непостижима („Аз потърсих предишната си прадедовска чест, но не можах да я постигна, защото съм Адамов внук” (3,с.128)).

Все още стои под въпрос дали изгонването на дядото в чужда земя е било свързано и с промяна на отношенията в семейството. И следват риторичните въпроси:

Защо Константин е нарекъл желаната от него прадедовска чест **предишната**? Преди кое? Ако дядо му е съгрешил (отхвърлил дадена му голяма чест) спрямо самодържеца, как това е попречило на автора на ЖК да запише, че Константин е потърсил прадедовската си чест, без да използва прилагателното „предишна”? Значи с лишаването на дядото от чест и богатство, са се прекратили и семейните му отношения с владетеля. Това ще рече, че изгонването на дядото от двора и лишаването му от наследствения трон е било последвано и от отлъчване от семейството. Тези промени правят щото потомците на провинилия се, да не са вече част от това семейство. От което следва, че Философът не би могъл да се смята вече за наследник на самодържеца като негов правнук и да аспира за владетелската му чест след злополучните събития. След низвергването на дядото от семейството и държавата Константин е престанал да бъде правопреемник на „прадедото”.

Така Кирил и Методий са загубили честта да са от коляното на български император.

Много отвлечени разсъждения са изписани по повод „Адамовия внук”. Това славистиката свързва с внушения от нея агиографски характер на житието. Ако четем внимателно този чутовен документ, бихме могли спокойно да отделим религиозните отклонения от реалистичния характер на двете биографии, без да ошетим скрития замисъл на авторите. Сравнението на дядото на Константин с Адам, направено от житиеписеца в ЖК, е толкова близко до ума. Къде можем да търсим тук житиен оттенък? Алегорията в израза „аз съм Адамов внук” е напълно естествена за подобните позиции на Адам и на дядото спрямо техните създатели, защото както библейският мъж е нарушил забрана на Твореца, така и дядото е изменил на своя създател и като е престъпил по някакъв начин обществените морални норми е накърнил авторитета на символа на българската държава и стожер на националния дух.

Истинският смисъл на използваната от автора на житието метафора, е да се доизясни синовната позиция на дядото спрямо „царя”, еднаква с разказаната в библейската притча. **Това е и прякото доказателствено сведение в ЖК за синовната връзка на „дядото” с „царя”**. Всяко друго тълкувание на тази фраза с религиозен привкус, е проява на теософско високомерие, но в крайна сметка остава само един софизъм, който е нагласен да отхвърли тезата за българския произход Братята.

Направените до тук анализи на възловия цитат за сана на Философа и за достойнството на неговото семейство, обосноваха достатъчно добре, че праядото е български владетел, който в обсъждания период може да е единствено Омуртаг, т.е. чиста проба българин. От думите на Константин се разбира, че той е бил фокусиран върху стремежа да придобие прадедовската чест, което значи, че страстно е желал да

получи власт над българите. От друга страна, славистиката твърди, че той е бил предан на славянската идея, готов да жертва здраве и живот за славянското просвещение. И ако първата теза е освидетелствана от добре осведомения за семейството на героя си автор на ЖК, то втората е плод на късни руски политически фантазии, коментиращи Кириловото житие по зададен начин.

В настоящия раздел на трактата беше разгледан в детайли, цитирания в началото му текст от глава XI на житието, обект на настоящето изследване. В „Непознатите Кирил и Методий”(1) не пренебрегнах този изключителен извор, а преди да направя там моите незадоволителни за настоящето ми мислене и знания анализи и изводи, разгледах становището на А.Х.Е.фон Сулмтал и М. Маргаритов и му направих съответна оценка. Споменавам това, за да подчертая моята обективност и желание да не бъда обвиняван в прикриване на хипотези за българския произход на Братята, направени преди мен въз основа на наречения от мен ключов цитат. За отношението на съвременните слависти към предположението на Маргаритови ще прочетете в прегледа, който правя по-долу на обзора на заслужаващите вниманието на проф. Тъпкова-Заимова мнения на анализатори от периода на проявения обществен интерес към произхода на Философа Константин и брат му Методий.

И за да подкрепя мнението си с възможно най-силните свидетелства, които характеризират безсилието на традиционализма да се изправи със знание и почтеност пред големите проблеми на българското достойно минало, ще цитирам една самотна фраза от коментара на Боню Ст.Ангелов и Гр. Кодов по повод текста на основния за хипотезата ми цитат от ЖК: „С тази алегория Константин напомня за живота на първите хора Адам и Ева в рая, от който те са били изгонени поради грехопадението”(3,с.152). И нищо повече. Не се гневете; това е по-скоро за смях.

Друг цитиран често тук виден и плодовит български славист – П. Динеков, в култовата си статия „Константин-Кирил Философ” в Кирило-Методиевската енциклопедия се ограничава да спомене обсъжданата от мен извадка, като цитира само зададения на философа въпрос. Той изразява и лично мнение за смисъла и значението на дадения от Константин отговор с: „Кирил дава косвен, описателен отговор за „предишната си пращадовска чест”(4,с.405). И толкова! Това е втората важна показателна славистка позиция по съответния текст от ЖК.

На трето място в този смисъл ще посоча мнението на един ястреб на славистиката. Според него анализи като моя на третирианият цитат от ЖК е „буквално тълкувание на една библейска алюзия”. Няма съмнение – този автор е предан на правата линия (23,с.56).

Нямам думи, поради което ще цитирам Шекспир: „Жалко, че е факт и факт е, че е жалко”.

От своя страна, Св. Николова - авторката на статията за живота и делото на Методий, въобще не споменава и дума за казаното от Константин пред кагана, свързано с произхода и на двамата, макар темата да е изключително значима за българската култура и историография.

Нашата си славистика сигурно се гордее с такава революционна вяръност.

Божидар Димитров коментира подобно поведение на кирилометодиевистите по повод отношението им към разисквания ключов цитат: „Но бих желал да чуя поне един основателен аргумент срещу твърдението, че този израз може да се тълкува в прекия смисъл на казаните думи. Иначе казано, защо да не приемем, че Кирил и Методий са потомци на български аристократи, намерили убежище във Византия след загуба на политическа битка в България във втората половина на VIII в.?”(16, с.94).

Чл. кореспондент на БАН Иван Добрев започва хипотезата си за прабългарския произход на светите братя Кирил и Методий с красивите думи: „Тема на настоящето

изложение е хипотезата за прабългарският произход на светите братя, ако се следва само пряката мъжка линия. В нашата историко-филологическа наука такова смело предположение като че ли не е правено и за това в първия миг то наистина звучи фантастично, преднамерено и неубедително (24,с.260).

В кратък коментар ще отбележа само, че наследството в онези години е следвало единствено пряката мъжка линия. Да твърди, че е съществувала „славянската Мария”-измислената майка на Братята, чието славянско обучение е дало основание в крайна сметка за изявата им като славяни, може само един славистки ястреб.

Ако сте забравили какво беше съдържанието на така коментираната извадка бихте могли да си го припомните чрез справка в началото на този раздел и да се опитате да си обясните как е възможно да се пренебрегнат неговите сведения от панславянската наука и защо ли е така.

Едно много сериозно косвено доказателство за българския произход на Константин е казаното още от него пред кагана на хазарите: „Аз съм самичък между вас, без род и без другари;”(3,с.129). Това е довод в подкрепа на факта, че Философът е имигрант във Византия, тъй като неговия род е останал в Родината, а предаността му към заветната цел го е изолирала от гръцкото общество, в което той се чувства чужд.

Като ново спрямо доказателствата изложени от мен в „Непознатите Кирил и Методий”, е разказаната в ЖК среща на Философа Константин с човек, който говорел езика на притежавани от него Евангелие и Псалтир. Те били според превода на откровените слависти „написани с руски букви” (3,с.127). Авторът на житието описва тази среща по следния начин: „Там [философът] намери Евангелие и Псалтир, написани с руски букви, и срещна човек, който говореше на тоя език. Той влезе в разговор с него и разбра смисъла на речта му, сравнявайки различието на звуковете - гласни и на съгласни - със своя говор. И като отправи молба към бога, скоро започна да чете и да говори [на тоя език]”(3,с.127). Тук очевидно става реч за среща на Константин с човек, който говорил език близък до този на неговия древен народ, което се разбира от това, че Философът го сравнява със „...своя говор”. А россите, както доказах в изследването си „За произхода на россите”(17, с. 103) са етнически близко на българите персийско племе, овладяло местните славянски племена в земите на днешна Украйна. Константин разбрал скоро писмеността на россите, очевидно подобна на писмения език и азбука на Аспаруховите българи.

Струва си да отбележа, че Боню Ст. Ангелов и Хр. Кодов в точка 8 на обяснителните бележки по повод срещата на Константин с вероятния рос, пишат: „Едни смятат, че под думата „руски” тук трябва да се разбира езикът на скандинавските варяги, наричани „роси” (3,с.150). Ще допълня: До ден днешен не е намерено никакво основание да се именуват варягите (викинги, нормани) с росси. Славистите се затрудняват да дадат правдоподобно обяснение на етнонима „росси”. производното му прилагателно „росски” и името Россия. Във факсимилето на ЖК е записано *роушкы писмени* (3,с.69). Този текст е осъвременен с *роушкы писмени* (3,с.96), а е преведен като „написани с руски букви”(3,с.127). В издадената през 1963 г. „Безсмъртни предтечи” друг един славист - Ив. Богданов в бележка 8 е написал: „намерените в Крим от Кирил ‘евангелие и псалтир с роски (рушки) букви’...”(18,с.72). Очевидно, той е имал добра информация за определението „росски”, но, за да не излезе извън контролирания обсег, е добавил в скоби и „рушки”, т.е. нещо като руски. Така го правят адептите на панславизма!

В статията „Рушки писмена” от Кирило-методиевската енциклопедия Т.Ш авторката К. Костова прави извлечение от различните преписи на Сказанието на Черноризец Храбър за названията „росски писмена”, които свежда до следните разновидности: „...росьскы писмены, роуьскылин писмены, роушкылин писмены”. Това, че

росьски е било променено от традиционалистите като роуш'кы, а е превеждано „с руски”, говори за безпринципност при работа с древните текстове в полза на предварително зададени от политическите вождове тези.

Не може да има съмнение в казаното тук, защото през IX в. все още етнонимът „руси” и прилагателното „руски” не са съществували. От друга страна ползваното от мен факсимиле е от препис на Владислав Граматик от 1469 г., когато етнонимът „руси” е вече в употреба и в правените в тогавашна Русия преписи, „роски” е било неизбежно заменено с „руски”.

Един от първите големи руски историци, Н.М. Карамзин нарича князете на киевските славяни „россияни” (19,с.95). Не е трудно да се разбере, че с „россияни” авторът е назовавал властващите над местните племена представители на роските.

Не може да има съмнение, че както етнонимът „българи” е дал името на България, така и „роски” е в основата на Россия.

За българското потекло на Константин четем в Успение Кирилово: „Българин по род, той се роди от благоверни и благочестиви родители”(5,с.64). За времето на създаване на Успението българските учени са в противоречие. Някои защитават тезата, че Успение Кирилово е съкратена форма на ЖК. Други обясняват даденото сведение за българския произход на Братята с времето на сътворяването на житието – XIII век, т.е. по времето на Асеневици, когато в проява на „народно самохвалство” книжовниците присъединявали Братята към българите.

Стремейки се да докаже обективност, Св. Николова коментира в Кирило-методиевската енциклопедия: „В появилото се не преди XIII в. в Б-я Кратко житие на Кирил (Успение Кирилово) дори изрично се твърди, че Кирил е „родом българин”... - сведение, което несъмнено е далечен отглас на реалната и тясна връзка на Кирил и М. с бълг. славяни още през първата половина на IX в.” (6,с.633).

Т.е. тяхната реална и тясна връзка с българските славяни ги е направила славяни. Това мнение на Николова ми дава повод да се запитам, как ли връзката на Братята със българските славяни е повлияла на техния произход, освен да са те деца на смесен брак, за което няма никакво основание?

Разбирам тази мъглява фраза като принадлежност на авторката към групата научни работници, чиято цел е да се маргинализират сведенията в полза на българския произход на Братята. Нямам съмнение, че такива автори се стараят да втълпяват на българите подобни нелепости, нежели да бъдат те разбирани.

И в заключение на направения в този раздел анализ на податките от ЖК мога, като достатъчно добре доказано, да заявя категорично, че произходът на Константин Философ, наречен Кирил и брат му Методий е български.

2.1. Историческата наука за семейството на От Бога цесаря Омуртаг

От историографията знаем, че От Бога цесарят Омуртаг е имал първороден син на име Енравота, който изневерил на отческата си вяра, като приел догмата на християнското православие. Омуртаг го лишил от наследствените му владетелски права и вдигнал десница от него. Не много по-късно, новият цесар – полубратът на Енравота Маламир, го осъдил на смърт заради извършеното предателство към владетеля на България. Изходът бил предопределен.

За такъв ход на събитията в Плиска се чете в работите на Г.Бакалов (20,с.210) и на В.Златарски (21,с.334), като последният е черпил информацията си от житието на Тивериуполските мъченици на Теофилакт Охридски.

Използвам възможността да съобщя на читателите си, че Енравота е канонизиран като **Св. мчк Боян-Енравота, княз Български**. Българската църква го чества на 28 март.

Известен е начинът, по който са третирани членовете на семействата на предателите от онези години – всички те са наказвани наравно с провинилия се. Това се е отнасяло с пълна сила до наследниците по мъжка линия. За да предотврати трагичната съдба на своите близки, Енравота извежда семейството на сина си в империята на източните ромеи, където, както се каза, с удоволствие са приемали изпдени от родината си владетели или потенциални техни наследници.

Това почти пълно съвпадение на разказаното от автора на ЖК с историческите сведения, е достатъчно основание да се съгласим, че Братята са биологични правнуци, на От Бога цесър Омуртаг. Освен многобройни аргументи за тази хипотеза, в книгата ми „Непознатите Кирил и Методий“ обосновах реалността да са те от коляното на Омуртаг с подробен анализ на биологичните и житейски възможни години на бащинство на всички по веригата: Крум, пращадото Омуртаг, дядото Енравота, бащата Лъв, Методий и Маламир (1,с.30). Методий е получил място в таблицата поради все още непромененото ми тогава познание, че е първороден син в семейството на Лъв.

Единствената разлика, която се откроява между разказа на Константин пред кагана и сведенията на историографията, е прогонването на Енравота вместо обезглавяването му. Не би могло да има друго обяснение освен благородното желание на автора на житието да спести на идващите поколения напомняне за жестокостта на българската традиция.

За да се подобри възприемането на горните резултати, създадох таблицата, в която включих членовете на императорската фамилия, от които, освен Константин и Методий, са бащата Лъв и идентифицираните от мен дядо Енравота и пращадото От Бога цесър Омуртаг. В таблицата са показани годините на раждане на Братята и годината на кончината на Омуртаг, от което се вижда, че извършените анализ и изчисления за тяхното определение не са нереални. Добавих Маламир, който е най-малкият син на владетеля, от нежно обичаната негова последна жена. Не е прецедент да завещават възрастни владетели властта си на невръстен син от своя в последни години любима жена. Бих казал даже – много е човешко.

Съвсем в съответствие с практиката от ония години, непълнолетният владетел Маламир се отървал от заплахата за властта си от първородният син на Омуртаг и негов полубрат - Енравота, като го осъжда на посичане, заради обидната за баща им преданост към християнската вяра.

Не посочих година на кончината на Енравота, поради липса на исторически сведения, но тя е била, най-вероятно, в края на 831 или през 832 година.

ТАБЛИЦА

събитие	Омуртаг		Енравота		Лъв		Константин		Методий		Маламир	
	годиш. дата	възр. год.	годиш. дата	възр. год.	годиш. дата	възр. год.	годиш. дата	възр. год.	год. дата	възр. год.	год. дата	възр. год.
рождение	747	0										
създаване и раждане	766	19	766	0								
създаване и раждане			788	22	788	0						
създаване и раждане					806	18	806	0				
възшеств.	814	67						8				
създаване и раждане	815	68									815	0
емигрир.					817	29	817	11	817	-		

в Солун												
създаване и раждане				818	30				818	0		
кончина възшеств.	831	84									831	16
кончина				832	44						836	21
мисия сар. напускане						851	45		851	33		
кончина						869	63					
кончина									885	67		

Изписаните годишни дати са по Християнския календар.

Подчертаните години са исторически установени. За опростяване на таблицата приех зачеването на момчетата и раждането им да бъде в една и съща година. Възрастта на бащите, когато създават синовете си, е произволно определена. В онези години мъжете са имали по две съпруги, а женитбите са се извършвали в ранна възраст, така че, първото момче, вероятно, се е раждало не дълго след първата женитба. А тази първа женитба е била много скоро след 16-та година на момчетата. Знае се, че освен официалните съпруги видните българи са имали и многобройни одалиски, чиито момчета са имали също наследствени права.

Извърших изчисленията на рождената дата на Омуртаг на база на посочените произволно години на възрастта на бащите, когато се сдобиват с първи синове. Всяко намаляване на тези години води до намаляване на възрастта на прародителя при кончината му.

Съществуващото убеждение, че в онези години средната продължителност на живота на хората е била много ниска, не следва да се приема механично. Напомням, че известният близък сътрудник на От Бога цесър Симеон и на наследника му От Бога цесър Петър на име Мостич е работил в двореца до 80-та си годишнина, след което е отишъл в манастир. На преклонна възраст са починали и кан Кубрат - на 80 години, кан Аспарух - на 81 години (25,с.13), От Бога цесаря Борис, патриарх Климент Български и много други. С тези примери искам да избегна протеста на читателя по повод 84 годишната възраст на Омуртаг при кончината му.

Като свидетелства за коректно направените допускания и изчисления могат да служат данните от таблицата, сред които няма житейски невъзможни за включените в нея лица.

Нека има противни мнения, нека твърдите слависти напишат възраженията си като бъдат любезни да са конкретни, а не както социалистическите философи критикуваха Кант и Хегел по принцип. Очаквам, обаче, поне един обективен анализатор да се зарови в моите аргументи и основания, да ги осмисли и оцени. Нямам съмнение, че посочената по-горе династична линия ще бъде доказана от това паралелно изследване като единствено възможната.

Ще използвам да вмъкна в този раздел едно изумително свидетелство на Черноризец Храбър в чутовното му произведение „**О пн̄сменеѡ**“, с което той обявява етническия произход на създателя на първите християнски български текстове Константин-Кирил Философ, с израза в Марчанския препис: „**понеже ст̄а̄ ѣсть вльгарска лн̄тоѡр̄гн̄а, ст̄ъ во мжжъ ставьї ж̄.**”(22,с.170). Същите думи са използвани и в Берлинския препис: „**понеже ст̄а̄ ѣсть вльгарска лн̄тоѡр̄гн̄а, ст̄ъ во мжжъ ставьї ж̄.**”(22,с.225). Искам да отбележа многозначителния факт, че нито утвърденият преводач на Сказанието на Черноризец Храбър К. Кувев, нито всички

останали епигони на славистките постулати, са намерили като полезно за българската наука да преведат Марчанския и Берлинския му препис. Това, вероятно, се дължи на смисъла на моя следващ превод: **Българската литургия е свята, защото свят мъж я създаде.**

Би било някак странно да предположим, че грък или славянин би превел от гръцки българската литургия.

3.0. Кратък обзор на аргументите за произхода на Братята от изследователи, представени в „Етническият произход на Кирил и Методий (историографски бележки)“ (8)

Ще приключа работата си за българския произход на Философа Константин и брат му Методий като разгледам бегло „Етническият произход на Кирил и Методий (историографски бележки)“ (8) - работа на Василка Тъпкова – Заимова и неин колега. Тя справедливо е определена от авторите като историографски бележки. Фактически, предмет на статията е обзор на изказаните, преди 2005 г., предимно от слависти и гръкофили, хипотези за етническият произход на Братята. Не смятам, че аргументите на включените в историографските бележки съчинители заслужават особено внимание, но коментариането на някои по-забавни от тях, ще бъде полезно за читателя, както за запознаване с научната им принципност, така и за оценка на мнението на проф. Тъпкова-Заимова и колегата ѝ, което струва ми се, е представително за съвременната българска славистика. Като увод на прегледа, който ще направя, бих искал да насоча отново вниманието на запознатите с текстовете на житията читатели към двойствения стандарт, с който се отнасят към тях всички анализатори от XIX и XX век. Веднъж те се доверяват на разказите, като например този за Моравската мисия, а пренебрегват напълно обсъжданите по-горе текстове за произхода на Братята. Другаде доказвах, че така наречената Моравска мисия е една пълна с абсурди и нереални събития измислица на автора на ЖК, който с езоповския си похват е подсказал на българите, чрез контрапозата на своята легенда истината за делото на Кирил и Методий. По този начин са били предпазени българската държава, владетеля и сина му Симеон – заложник на Василий I от санкциите на Византия предвидени в подписаните Договор за дълбокия 30 – годишен мир и Допълнителното споразумение от 870 г. към него. По силата на тези договорености цесар Борис е имал задължения към Византия, свързани с покръстването на българите единствено под покровителството на патриаршията и всяко тяхно нарушение е застрашавало българската сигурност. За да дойде читателят до истинските съобщения на автора на ЖК е трябвало митът за Моравската мисия да се изпълни с очевидно невъзможни събития и поведения, с логически несъстоятелни постъпки, с политически абсурди. Това е било успешно изпълнено и внимателния прочит на преинтересното четиво ще ги открие. Върху проблема за двоякото тълкуване на текстовете на Пространните жития от цитираните в историографските бележки за етническият произход на Кирил и Методий автори, естествено, проф. Тъпкова-Заимова и нейният партньор не разсъждават.

Впечатлен съм от представеното становище на Фр. Дворник за гръцкия произход на Братята. В него се отхвърля тезата да са те славяни с: „... авторите на пространните жития на Кирил и на Методий никъде не споменават, че двамата имат славянска кръв, което би предизвикало симпатиите на славяните...“ (8, с.74). Приемам аргумента на Дворник, който според мен е достатъчно уважителен и изключва славянски произход на светителите. Но за чешкия славист алтернативата за произхода им е разбира се, тяхно гръцко потекло? Може ли някой да направи по този повод умен коментар?

Комично звучи мнението на Ст. Стойков, според което „... Кирил и Методий (са) ‘българи по кръв’, тъй като славянското племе, от което произхождат, по-късно се

влива в българския народ” (8, с.74). От този цитат се разбира, че произходът на Братята е славянски, но кръвта им е българска, защото по-късно, славянското племе се вляло в българския народ. Не бих използвал подобен аргумент.

Срамувам се от цитата, извлечен от някакъв труд на повлияния от М.Погодин, Ф. Успенски и В. Погорелов Е. Георгиев, според когото Кирил и Методий „са владеели съвършено славянската реч”, поради което азбуката в съвършенство предава славянската реч, а приведените текстове „предлагат славянската морфология и лексика в тяхното многообразие и с такива отсенки, каквито знаем само на родния си език” (8,с.75).

По повод на тези невероятни твърдения е редно да запитам още веднъж дали има направени опити за доказателство, че езикът на превода на Свещените Писания е славянски? И още по-точно, ако някой си е позволил да нарече езика на преводите славянски, по какъв критерии го е направил, след като доказах по-горе, че славянски език без конкретен етноним не може да се използва в научната литература. А че азбуката предавала в съвършенство славянската реч, е направо изумително, защото никой не може да каже днес до колко вярно е ставало това с глаголическите букви, след като няма съхранени фонетични образци. И нима Глаголицата е била подходяща единствено за славянската фонетика? Нима в КМле няма чужди на славянските говори думи и звукове? Накрая ще отбележа изненадата си от известното на Е.Георгиев „многообразие на славянската морфология и лексика”, представено в преводите с „отсенки които знаем от родната реч”. Да напомня, че това богатство от лексика и отсенки не се дължи на народния славянски говор на майката на Братята, на което отделих внимание в трактата си „Кирил и Методий – творци на езика и азбуката на преводите”.

Не искам да обиждам авторите на разглежданите историографски бележки, но е някак странно да запишат, макар и като мнение на Е. Георгиев: „Смята за естествено, ако управителят на Солун е грък, то помощникът му, т.е. Лъв, бащата на Кирил и Методий, да е славянин или поне ‘да води славянка’ и да е знаел славянски, за да може управителят да се справя със славянското население”(8,с.75). Оценявам това „смятане” като важно разкритие, за основните задължения на помощника на управителя на Солун, който трябвало поне „да води славянска” и да помага на шефа си в качеството на преводач, когато се е налагало да се справя със славянското население. Нали така!

Възможно ли е с такова смехотворно предположение да обосновава Е. Георгиев славянското начало в семейството на Братята? И се питам дали двамата професори му се подиграват като го цитират или застават зад гърба му?

Твърде изненадващо и то по един противоречащ си начин, се споменава българската теза на А. Милев. Той бил имал възгледи подобни на Е. Георгиев, въпреки заключението му, че според житията на епископ Климент Български от Теофилакт Охридски и от Д. Хоматиан, Кирил и Методий са българи. По-долу, обаче, А. Милев разглежда „Покръстването на баварци и каринтийци” „...като извор за славянския произход на Кирил и Методий, а не обратното”(8,с.76).

Дали вярно е представена тезата на автора Милев?

Много интересна позиция имал К. Мечев. Според проф. Тъпкова-Заимова той определял Методий като „славянин по род и грък по вероизповедание”. Заедно с това К.Мечев идентифицирал „българи” и „славяни” и ги представял като две клонки на славянския род (8,с.76). С определянето на народностната принадлежност на бащата Лъв като българска, той, очевидно, е имал предвид, че става дума за българите като клонка от славянския род. Сложен маршрут на подмяната на всичко българско със славянския абсолюти.

На свой ред, авторката проф. Тъпкова-Заимова, изказва и собствено предположение - „бащата на братята е бил славянин – християнин от местното солунско население” (8,с.78,79). Защо пък не? Тя дава и странното обяснение за „мълчанието на гръцките извори за делото на Кирил и Методий с факта, че византийските автори се занимавали със събития, свързани главно със столицата” (8,с.79). Няма да квалифицирам подобно мнение, само ще отбележа, че събитията, свързани с делото и бягството на двамата Братя от Византия са несъмнено свръх столично събитие? И ако все пак за определен период на властови сътресения в столицата на Източната Римска империя вниманието на хронистите е било насочено към други теми, няма логика да отнасяме това състояние на нещата за всичките 200 и повече години, през които не са засвидетелствани съобщения за Братята в гръцките хроники и летописи.

Освен това, проф. В.Тъпкова-Заимова „...подчертава факта, че при подготовка на религиозни мисии Византия обикновено избирала лица от местен произход...”(8,с.78). За да докаже с Моравската мисия на Братята мита, че те са славяни, авторката ни дава повод да си мислим, че са били, освен това, веднъж сарацини, а после и хазари, както вече се пошегувах по-горе.

Василка Тъпкова-Заимова оценява статията на Д. Петканова „Кирил и Методий в някои легендарни книжовни паметници” като отклонение от пряко отношение по проблема. И това се прави независимо, че Д. Петканова, позовавайки се на „Успение Кирилово” и „Успение Методиево”, споменава „че двамата са ‘българи по род’”(8,с.79). Такъв подход на проф.Тъпкова-Заимова е меко казано неубедителен.

Особен интерес предизвиква у мен представата, която ни създава авторката за хипотезата на А.Х.Е.фон Сулмтал и М. Маргаритов. Според нея те „основават ‘славянобългарския’ произход на двамата братя на базата на вече цитирания” от мене ключов текст, с който Константин се представя пред кагана. Под „основаване” следва, очевидно, да разбираме измислянето или съчиняването, или изобретяването на новата дума „славянобългари”. Авторката съобщава, че за фон Сулмтал и М. Маргаритов Константин-Кирил „произхождал от семейство на прогонени от България славянобългари от болярски род, близки до ханския двор” (8,с.83).

Не може да се отрече, че коментарът върху нововъведението „славянобългари” е крачка към начало на едно срамежливо признание за български елемент в произхода на Братята. И нищо повече.

Впрочем, съобщеното тук свидетелство от проф. Тъпкова-Заимова ме освобождава напълно от възможно подозрение, че съм плагиатствал идеята на Маргаритов и дъщеря му.

Отношението на проф. Тъпкова-Заимова към проблема намира прекрасен израз в определението, което тя дава на изказаното от П. Николов мнение за (пра)български произход на Кирил и Методий като „парадоксално”. Квалификацията си авторката оправдава с противоречието между мнението на Николов и „меродавното” тълкуване на споменатия по-горе прословут пасаж от ЖК, „направено от Гривец-Томшич” (8,с.83).

След прочитането на толкова противоположни тълкувания и мнения на видни слависти, и гръцки изследователи на ЖК по повод произхода на Братята, е необяснимо как е възможно висококомпетентен коментатор да определи становището на когото и да било от тях като „меродавно”.

Не е пропуснат в разглежданите от мен бележки полякът Т. Василевски. Той приемал, „че Лъв е бил елинизиран славянски племенен вожд, назначен от императора за друнгарий на славяните на солунската архонтия” (8,с.85). По-късно полякът развива тезата си, за да заключи, „че императорският двор не е бил достъпен за синовете на

един обикновен друнгарий на тема и Константин-Кирил е могъл да попадне в императорския двор, за да се обучава, само като син на славянски княз и заложник”(8,с.85).

Не мога да мисля нищо друго освен, че със славянското си самосъзнание полският учен не е запознат с реалната значимост на фигурата на славянски княз във Византия от онези години, както и не познава стародавното съперничество между двете империи на Балканите.

По повод на така представената на Т. Василевски теза, Д. Поливянни бил отбелязал, че тя е „в областта на недоказуемите исторически хипотези” (8,с.85). Виждаме, че Поливянни обявява хипотезите за народностната принадлежност на Кирил и Методий като недоказуеми, което е едно малко отстъпление от категорично прогласяваното им славянско произхождение.

В заключение на труда си авторите на коментирания бележки пишат: „Напоследък все по-често се чуват мнения, че въпросът за произхода на славянските апостоли не е толкова важен, че те били славяни по език и самосъзнание и не трябва да се обръща внимание на тяхната кръв – ‘...гръцка, славянска или някаква друга.’, както например смятат П. Динеков и Д.С. Лихачов” (8,с.86).

Моля за внимание, горният израз разкрива мнението на Динеков и Лихачов, че Братята са били славяни по език и самосъзнание, но българи по кръв, т.е. етнически българи. Същите те пренебрегват по един арогантен начин написаното в ЖК как е научил Методий славянския език (Константин не го е знаел дори и при създаването на КМле) и как Философът е заявил пред василевса Михаил III, че той е нямал елементарна представа от културния живот на славяните. Освен, че това е напълно необосновано съчинение, оценявам като неморално да се приобщават съвременни българи, с претенциите на учени, към nihilистичното мнение, според което истинската кръв, която тече в жилите на създателите на модерната за IX век българска писменост, е наречена „някаква”, за да се избегне опасното определение „българска”.

Позицията на авторите на казаните бележки, като че ли е неутрална, но очевидните им усилия да отхвърлят с всякакви средства обсъждането на възможността да са Братята българи е извън съмнение.

Ще кажа още, че в целия този преглед на мнения, няма нито едно неволно изпуснато от някого от цитираните автори разбиране за необходимостта от предварителна подготовка на езика на преводите, преди използването му по предназначение и за назоваването му с „език на Кирил и Методий”. Впечатлява, че никой от споменатите анализатори – филолози не е подходил почтено и научно към тезата за начина на създаване и за етнолингвистичното наименование на литературния език, на който са преведени Свещените Писания, като го анализира граматически, сравни го със съвременните му славянски езици и с резултатите от това сравнение докаже неговата действителна етимология. Проф. Тъпкова-Заимова не си е дала сметка как може да се отрази на нейния научен престиж цитираната, с откровена подкрепа, мисъл на Е. Георгиев, съгласно която „приведените текстове ‘предлагат славянската морфология и лексика в тяхното многообразие и с такива отсенки, каквито знаем само на родния си език’”(8,с.75), сякаш тази морфология и лексика са единствено достатъчни да определят етимологията на този език. С думите си Е. Георгиев дефинира практически морфологията и лексиката на езика като критерий за отнасянето му към определена група езици, което е твърде непрофесионално. Ненаучно е да се определя принадлежността на един език към дадена група езици единствено въз основа на наличните в него неизвестно какъв процент от основния му речников фонд думи с обща етимология с езиците от групата. Подобна теза се отхвърля автоматично от абсурда да наречем например българския език език от турската езикова група,

независимо, че по време на османското робство той е бил под силно влияние на турската лексика и българите са я ползвали най-активно в общуванията си. В този смисъл не можем да мислим, също така, че нахлулата предимно с печатната църковна книжнина през Късното Средновековие в българския език славянска лексика, го прави славянски. Но забележете, както в българската граматика не се завръща отпадналата през XI - XII в. славянска склонитбена система, така и турските граматични конструкции остават завинаги зад борда на българския език.

Добре е да се напомни, че понеже българите са говорили през XIX в. своя новобългарски език, П.Р.Славейков е ставал периодично преводач от църковнославянския, наричан от него славянски, на български(26,с.37). Знае ли се това от славистите? А изненадва ли ги? И оценяват ли те това като естествено разграничаване на говоримия от българите език от изначалната славянска компонента на КМле?

Всъщност, темата беше дискутирана достатъчно в спомената ми книга, посветена на делото на Братята.

Положих усилия да използвам коректно някои от намиращите се в материала на проф. Търкова-Заимова цитати от работите на посочените от нея автори, дали становища за произхода на Кирил и Методий, както и да направя бегъл коментар върху тяхната обективност и обосноваост. Изводът е на просветения читател.

Отхвърлям като несъстоятелни преобладаващите в бележките становища за славянския произход на Философа Константин и брат му Методий и необясненото или може би по-точно - неудобното за обяснение, пренебрежение към обстойно анализирани тук писмени свидетелства на Житието Кирилово за тяхното българско потекло.

4.0. Заключение

Беше обосновано, че Братята не са по произход славяни, а от анализа на пренебрегваните от славистиката текстове от ЖК за принадлежността на Кирил и Методий към семейството на От Бога цесаря Омуртаг и от казаното в „Успение Кирилово”, и в „Успение Методиево”, се прави един единствен извод:

Философът Константин, наречен Кирил и брат му Методий са българи!

Ключови думи: Кирил, Методий, житие Кирилово, произход.

PS молба. Уважаеми читателю, както всеки друг автор, така и аз, бих желал и ще бъда благодарен да получа впечатленията Ви от прочетеното. Това може да се направи на адреса ми diamondsv@abv.bg

Цитирани автори:

1. Д и а м а н д и е в, Св. Непознатите Кирил и Методий. Ст. Загора, 2008.
2. М и р ч е в, К. Старобългарски език. С., 2000.
3. Климент Охридски. Събрани съчинения, т.3. Пространни жития на Кирил и Методий.- Подготвили Боню Ст.Ангелов и Христо Кодов. С.,1973.
4. Д и н е к о в, П. Константин - Кирил Философ. Кирило-Методиевска енциклопедия. Том II. С., 1995.
5. Стара българска литература, Т.4. Житиеписни творби. Съставител

- Климентина Иванова.С.,1986.
6. Н и к о л о в а,Св. Методий Кирило-Методиевска енциклопедия. Том II. С., 1995.
 7. С о т и р о в, Г. Моравска мисия. Кирило-Методиевска енциклопедия. Том II. С., 1995.
 8. Т ъ п к о в а–Заимова, В., Д.Чешмеджиев. Етническият произход на Кирил и Методий (историографски бележки). Славянски диалози, кн.1(4). С., 2005.
 9. Старобългарски речник, Т. 2. Отг. редактор Дора Иванова –Мирчева. С., 2009.
 10. Д а с к а л о в а, Анг., М. Райкова. Грамоти на българските царе. С.2005.
 11. С л а в о в а,Т. Владетел и администрация в Ранносредновековна България. Филологически аспекти.С., 2010.
 12. Д и а м а н д и е в, Св.Цар или цесър. –В: Мадарският летопис, дохристиянската религия на българите и още нещо. Ст.Загора, 2015.
 13. Д и а м а н д и е в, Св. Крумовци, императорите на България. –В: Исторически разкази за български владетели и още нещо.Ст.Загора, 2014.
 14. И в а н о в а - Мирчева, Д., А. Давидов. Малък речник на старобългарския език. Велико Търново, 2001.
 15. Старобългарски речник, Т. 1. Отг. редактор Дора Иванова –Мирчева. С., 1999.
 16. Д и м и т р о в, Б. 12 мита в българската история. С., 2005.
 17. Д и а м а н д и е в, Св.За произхода на россите. –В: Мадарският летопис, дохристиянската религия на българите и още нещо. Ст.Загора, 2015.
 18. Б о г д а н о в, Ив. Безсмъртни предтечи. С., 1963.
 19. К а р а м з и н, Н. М. Предания веков. Москва, 1987.
 20. История на българите. Под редакцията на Георги Бакалов.С., 2003.
 21. З л а т а р с к и, В. История на Българската държава през Средните векове. Първо български царство. Т. 1, част втора. С., 2007.
 22. К у е в, К. Черноризец Храбър. С., 1967.
 23. Ч е ш м е д ж и е в, Д. За буквалното тълкуване на една библейска алюзия в пространното житие на Константин-Кирил Философ, или за това дали Кирил и Методий са били (пра) българи.-В: Старобългаристика. Кн.4.С.,2010.
 24. Д о б р е в, Ив. Хипотезата за прабългарския произход на светите братя Кирил и Методий.-В: Кирило-методиевски студии. Кн.17 С.,2007.
 25. Д и а м а н д и е в, Св. Датите на възцаряване на българските канове до Умор. Ст.Загора, 2006.
 26. С л а в е й к о в, П.Р. Български притчи или пословици и характерни думи. С.,1972.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Въведение

- 1.0. Податки в житията на Кирил и на Методий, в Успение Кирилово и в Проложно житие на Методий за техен славянски произход
- 2.0. Доказателствата за българския етнически произход на Братята в свидетелствата на ключовия цитат от ЖК
- 2.1. Историческата наука за семейството на От Бога цесаря Омуртаг

3.0. Кратък обзор на аргументите на някои от представените в „Етническият произход на Кирил и Методий (историографски бележки)” изследователи за произхода на Братята

4.0. Заключение относно произхода на Братята